

Agnieszka Łakomy-Chłosta

IV Konferencja z cyklu „Biblioteka w przestrzeni edukacyjnej” pt. „Książki w plikach: publikowanie, udostępnianie i użytkowanie”,
Kraków, 24–25 maja 2017 r.

Nowa Biblioteka. Usługi, Technologie Informacyjne i Media nr 4 (27), 141-144

2017

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Agnieszka Łakomy-Chłosta

Zakład Historii Książki i Bibliotek
Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej
Uniwersytet Śląski w Katowicach
e-mail: a.lakomy@interia.pl

IV Konferencja z cyklu „Biblioteka w przestrzeni edukacyjnej” pt. „Książki w plikach: publikowanie, udostępnianie i użytkowanie” (Kraków, 24–25 maja 2017 r.)

W dniach 24–25 maja 2017 r. Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie oraz Instytut Nauk o Informatyce tamtejszej uczelni zorganizowały IV Konferencję z cyklu „Biblioteka w przestrzeni edukacyjnej”. Tegoroczna edycja poświęcona była problematyce związanej z książką nietradycyjną i nosiła tytuł: „Książki w plikach: publikowanie, udostępnianie i użytkowanie”. Honorowy patronat nad konferencją objęli: JM Rektor Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Kazimierz Karolczak, oraz Prezydent Miasta Krakowa, Jacek Majchrowski.

Otwarcia konferencji dokonali: Prorektor ds. Nauki, Mariusz Wołos, oraz Prodziekan Wydziału Filologicznego, Marek Kolasa. Gości przywitani także przedstawiciele organizatorów: Dyrektor Instytutu Nauk o Informatyce, Michał Rogoż, oraz Dyrektor Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej, Stanisław Skórka.

Wystąpienia uczestników podzielone zostały na 5 sesji tematycznych: *Funkcjonalność i dostępność mediów cyfrowych; Integracja zasobów cyfrowych w bibliotekach; Udostępnianie dokumentów elektronicznych; Użyteczność i recepcja książki elektronicznej oraz Rynek dokumentów elektronicznych*. W sumie zaprezentowano 25 referatów (w tym wystąpienia sponsorów).

Pierwszą sesję otworzył Janusz Morbitzer, wygłaszając referat *Człowiek w świecie mediów cyfrowych*. Następnie głos zabrała Małgorzata Kowalska (Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu), referując wyniki badań oceny funkcjonalności platform e-booków w polskich bibliotekach cyfrowych. Inspiracją do przeprowadzenia badań były analizy dokonane w Stanach Zjednoczonych. Ocenie poddane zostały formaty e-booków oferowanych na platformach, opcje wyszukiwania i nawigacji, możliwości zmiany tekstu pisanego na mowę, uzupełniające narzędzia językowe, drukowanie i pobieranie, a także inne dodatkowe sprawności.

Reprezentanci Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego, Karolina Bohdanowicz, Tomasz Parkoła i Marcin Werla, zaprezentowali możliwości systemu dLibra 6 – nowy interfejs systemu i jego funkcjonalności. Podkreślili także, że jest on opracowany zgodnie z zaleceniami WCAG 2.0 na poziomie przewyższającym wymagania zawarte w Krajowych Ramach Interoperacyjności.

Ostatni referat w pierwszej sesji, zatytułowany *Użyteczność czytelników książek elektronicznych w świetle norm i standardów*, wygłosił S. Skórka (Biblioteka Główna; Instytut Nauk o Informacji Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie).

Po przerwie kolejną sesję rozpoczęło wystąpienie sponsora. Jarosław Znałęczniak z firmy Elibron przedstawił temat: *Nowoczesne systemy do zabezpieczania i ewidencji zbiorów bibliotecznych*. Następnie przedstawiciel kolejnego sponsora, Międzynarodowego Centrum Budownictwa, scharakteryzował ofertę firmy, a w szczególności regały kompaktowe.

Zagadnieniem obecności opisów książek elektronicznych w katalogach OPAC zajął się Wojciech Kowalewski (Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie). W referacie *Integracja książek elektronicznych w katalogach OPAC a wzrost czytelnictwa* omówił powiązania katalogów z siecią semantyczną, a także pokazał sposoby integracji opisów książek elektronicznych w katalogach OPAC, oferowane przez różnych dostawców. Na zakończenie, na podstawie analizy danych statystycznych wykorzystania platformy IBUK Libra, dokonał oceny wpływu ich obecności w katalogach komputerowych na wzrost czytelnictwa.

Repozytorium Uniwersytetu w Białymstoku – jako narzędzie gromadzenia, upowszechniania i promowania dorobku uczelni to temat wystąpienia Agnieszki Gałęckiej-Golec i Iwony Łojewskiej (Biblioteka Uniwersytecka w Białymstoku). Prelegentki przybliżyły historię repozytorium, aspekty prawne jego funkcjonowania oraz wykorzystywane oprogramowanie. Następnie szczegółowo omówiły struktury repozytorium i dokumenty oferowane w ramach poszczególnych kolekcji.

Bożena Winiarska (Książnica Pomorska w Szczecinie) przedstawiła typy plików elektronicznych wykorzystywanych w Książnicy Pomorskiej im. Stanisława Staszica w Szczecinie zarówno w pracy bibliotekarza, jak i podczas udostępniania ich użytkownikom.

Po przerwie ostatnią sesję pierwszego dnia konferencji otworzył referat Bartłomieja Siedlarza (Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie) *Dokumenty ciągłe w polskich bibliotekach cyfrowych – podejścia do użycia zasobu i sposoby prezentacji treści*. Autor omówił przykładowe sposoby obrazowania tekstów pochodzących z czasopism, wykorzystywane w polskich bibliotekach cyfrowych. W kolejnym wystąpieniu, *Aplikacje mobilne dla systemu Android a zasoby cyfrowe bibliotek polskich*, Mariusz Jarocki dokonał analizy darmowych aplikacji dostępnych w Google Play, które są używane do odczytu publikacji elektronicznych. Przedostatni referat tej sesji nosił tytuł: *Piractwo czy nieformalny obieg książek elektronicznych w Polsce? Próba charakterystyki*. Jego autorzy, Michał Górski, Łukasz Tomkiewicz i Grzegorz Wajda (Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie), omówili zagadnienie rozwoju regulacji chroniących utwory przed kradzieżą. Ponadto podjęli refleksję nad powodami nielegalnego wykorzystania treści i związkiem tego procederu z rynkiem książek elektronicznych. Z kolei Joanna Hoły (Biblioteka Jagiellońska w Krakowie) w referacie *Copyright w bibliotekach cyfrowych* zanalizowała sposoby przestrzegania prawa autorskiego w polskich bibliotekach cyfrowych na przykładzie Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej.

Drugiego dnia obrad odbyły się ostatnie dwie sesje konferencji. Pierwszą z nich otworzył referat Barbary Kamińskiej-Czubały (Instytut Nauk o Informacji, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie) *E-podręczniki w perspektywie architektury informacji*, w którym autorka podjęła się sprawdzenia, jak w ocenie jakości e-podręczników mogą być wykorzystane kryteria i metody wypracowane teoretycznie przez specjalistów z dziedziny architektury informacji. Tematyką e-podręczników zajęła się także Beata Langer (Instytut Nauk o Informacji, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), dokonując pomiaru czytelności i gęstości informacyjnej na przykładzie podręcznika elektronicznego do historii, przeznaczonego dla klasy szóstej szkoły podstawowej. Z kolei Monika Curyło (Biblioteka Wydziału Filologicznego, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie) w swoim wystąpieniu przeanalizowała stan obecny i perspektywy czytelnictwa e-booków w Polsce.

Czy oceniać po okładce? O szacie graficznej współczesnych publikacji elektronicznych – to temat referatu Małgorzaty Lebdy (Instytut Nauk o Informacji, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie) i Barbary

Krasińskiej (Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie). Autorki przedstawiły analizę szaty graficznej e-booków wybranych największych wydawnictw specjalizujących się w publikacjach elektronicznych.

Na zakończenie tej sesji Katarzyna Staniuk (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) wygłosiła referat *Literatura w kulturze cyfrowej*, w którym m.in. zaprezentowała sposoby wizualizacji tekstów literackich.

Po przerwie głos zabrała Agnieszka Łakomy-Chłosta (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki, Uniwersytet Śląski w Katowicach), przedstawiając wyniki badań czasopism przeznaczonych na tablety, a dostępnych w sklepach Google Play i App Store. Piotr Andrusiewicz (Instytut Nauk o Informatyce, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie) omówił metody sprzedaży i udostępniania e-książek w wybranych polskich księgarniach internetowych, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska multiscreeningu i shiftingu.

M. Górski, Ł. Tomkiewicz i G. Wajda w kolejnym referacie zaprezentowali wyniki poszukiwań dokumentów polskojęzycznych w kolekcji eBooks and Texts serwisu Internet Archive. Natomiast referat N. Pamuły-Cieślak (Instytut Informatyki i Bibliologii, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) dotyczył analizy działalności i oferty innego dostawcy książek elektronicznych – Directory of Open Access Books.

Marzena Błach (Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie) w wystąpieniu *Alternatywne wydania przewodników po Krakowie: e-przewodniki* podała informacje na temat znalezionych przewodników w wersji elektronicznej, sprawdziła także ich obecność w bibliotekach. Jako ostatni głos zabrał M. Rogoż (Instytut Nauk o Informatyce, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), szczegółowo analizując materiały informacyjne w wersji elektronicznej, zamieszczane przez polskie parki narodowe na ich stronach internetowych.

Konferencja cieszyła się ogromnym zainteresowaniem, co dowodzi, iż tematyka książki publikowanej w plikach jest bardzo ważna dla bibliotekarzy wszystkich typów bibliotek, a także dla naukowców. W obradach wzięło udział 67 osób reprezentujących różne ośrodki naukowe i instytucje. Organizatorzy zaprosili wszystkich uczestników na kolejną edycję konferencji, planowaną za dwa lata.